

Budú to zakliate narodeniny? Alebo nie?

Za trest trinásťročná

WENDY MASS

**Za trest
trináastročná**

Za trest trináastročná

WENDY MASS

slovart

Copyright © 2011 by Wendy Mass
Published by arrangement with Scholastic Inc., 557 Broadway,
New York, NY 10012, USA.
Translation © Zuzana Kamenská 2016
Slovak edition © Vydavateľstvo SLOVART, spol. s r. o., Bratislava 2017

Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto knihy sa nesmie reprodukovať ani šíriť v nijakej forme ani nijakými prostriedkami, či už elektronickými, alebo mechanickými, vo forme fotokópií či nahrávok, respektíve prostredníctvom súčasného alebo budúceho informačného systému a podobne bez predchádzajúceho písomného súhlasu vydavateľa.

ISBN 978-80-556-2464-8
www.slovart.sk

PRE MOJU DCÉRKU CHLOE, KTORÁ MI ZA
SVOJICH PRVÝCH PÄŤ ROKOV DALA VIAC DAROV,
NEŽ SOM SI VÔBEC DOKÁZALA PREDSTAVIŤ.

Prvá kapitola

Moje ťažkosti, tak ako všetky veľké problémy v dejinách, sa začali kozou.

No ak mám byť celkom úprimná, musím priznať, že by som sa nevalila za súmraku do školy na bicykli v ústrety pekelným komplikáciám, keby sme mesiac predtým nedostali ten prekliaty telegram. Koza prišla až o niečo neskôr.

Telegram dorazil až z Madagaskaru, kde asi nemajú prístup k telefónom, počítačom a iným výdobytkom modernej techniky. Mama nás mesiace pripravuje na letný výlet na tento veľký ostrov pri Afrike. S ocom ju smieme sprevádzať pri výskume rituálov párenia bambusových lemurov. Možno to tak neznie, ale bude to oveľa zábavnejšie než minulé leto, keď sme sa pozerali, ako katalogizuje trus rôznych lesných živočíchov v ekvádorských lesoch.

Aby ste vedeli, trus sú výkaly, čiže hovienka.

Mama ešte nikdy nedostala telegram priamo z Madagaskaru, a tak som si pomyslela, že ide o niečo naozaj dôležité. Keď ho čítala, zbledla ako stena. Doručovateľ len stál v otvorených dverách. Podľa mňa čakal na prepitné. Nič nedostal.

Mama pokrkvla telegram, skôr ako som si ho mohla prečítať, a mne s okom oznámila, že ju vymenovali za vedúcu výskumu lemurov. Neviem, prečo ju táto novinka tak vydesila. Bolo predsa len otázkou času, kedy jej zveria niečo naozaj dôležité.

Odkedy mama dostala telegram, nevedela, kde jej hlava stojí. Dokonca sa ma prestala vypytovať, či som si dokončila úlohy alebo našla nových kamarátov (zvyčajne jej dve najobľúbenejšie témy). Vždy keď s ňou chcem nadviazať rozhovor, čosi zamrmle a vyjde z miestnosti. Dnes ráno som našla jej kľúče od domu v mrazničke vedľa ruskej zmrzliny.

Jej materinský cit sa za normálnych okolností prejavoval prílišnou ochranou a dusivou láskou. Už v kolíske ma naučila, že ak sa pustím do rozhovoru s neznámym človekom, zozelenie mi jazyk. (Verila som tomu do ôsmich rokov.) Nikdy mi nedovolila u nikoho prespať a môj mobil odosiela správy o mojich GPS súradniciach priamo do jej počítača. Mama mi síce sľubovala, že tento program spustí len v prípade, že sa stratím, ale keď som sa minulý mesiac zastavila v obchode po žuvačky, poslala mi esemesku, aby som kúpila mlieko. Náhoda? Pochybujem.

Takže ak som urobila počas krátkeho zatmenia rozumu chybičku a súhlasila som, že pre Shelby Malonovú a jej VV (verných vazalov) ukradnem milovanú kozu nášho riaditeľa za prísľub, že s nimi budem môcť sedieť pri obede počas posledných dvoch týždňov siedmeho ročníka, kto by mi to mohol mať za zlé? Dohnala ma k tomu vlastná matka!

Dnes večer sa vlastne chystám spraviť niečo, do čoho ma mama tlačí už niekoľko rokov. Budem sa socializovať v skupinke rovesníčok. Bude to hrôzostrašné a nezákonné, ale budem sa socializovať. Hoci veľmi rada sleduje každý môj krok, stále do mňa vrta, aby som si našla kamarátov a niečo s nimi podnikla. Mama je ťažký prípad.

Prišla som na to, že keď sa budem držať bokom, drámy základnej školy ma nijako nepoznačia. No problém väzí v tom, že sa občas človek usiluje *vyhnúť* ťažkostiam a práve tým sa do nich dostane. Učitelia rozhodne nie sú nadšení, keď sa rozhodnem nezúčastniť nejakej skupinovej aktivity alebo projektu. Vždy keď sa dostanem do ťažkostí, vidím na mame, ako som ju sklamala. Pravdepodobne v živote nespravila nič nesprávne. Nikdy ma však nepotrestá. Stačí na to výraz jej tváre.

Nuž, na dnes večer mám naplánované čosi, čo by mamu veľmi nepotešilo, ale už sa s tým nedá nič robiť. Teraz nemôžem vycúvať. Šliapnem do pedálov. Som čoraz bližšie k škole a k nič netušiacej koze. Dúfala som, že sa mi počas misie podarí splynúť s davom (aspoň natoľko, nakoľko mi dovolí moja výška, pretože som skoro o hlavu vyššia než ostatné siedmačky – a za to môžem ďakovať otcovi obrovi). Hoci je mama momentálne roztržitá vinou práce, sú veci, ktoré jej neuniknú. Za súmraku sa môžem ísť bicyklovať, len ak mám skoro na celom tele krikľavožlté reflexné pásiky, okolo krku mi visí píšťalka a na zápästí sa mi hompáľa plechovka slzného spreja. A to v mestečku, v ktorom bol za celé dva roky, čo tu bývame, najhorší zločin, keď malý Richie Simon ukradol feferónku zo záhradky pána Jonesa. Richie síce tvrdil, že sa mu len prilepila o podrážku, keď si bol v záhrade po zatúlaní bejzbalovú loptičku, ale keby to bola pravda, pravdepodobne by feferónku nezjedol. Chudák, povracal sa toľkokrát a v toľkých farbách, že ani ufrflaný pán Jones sa nedokázal prinútiť podať naňho žalobu za krádež.

Vlastne by sa dalo povedať, že najväčší zločin v dejinách nášho mestečka je ten, na ktorý sa chystám. No musím si dávať pozor a nedovoliť strachu, aby ma ovládol. Vo filmoch vždy urobia nejakú hlúposť práve vystrašení ľudia. Napríklad im z vrecka vypadne peňaženka aj s vodičským preukazom. V deň, keď nás fotili na študentské preukazy, som mala obrovskú vyrážku, takže rozhodne nedopustím, aby sa objavila na titulnej strane miestnych novín. Keď dorazím k škole, schovám bicykel do kríkov a modlím sa, aby mi nezmizol. Je to môj najobľúbenejší kus majetku.

Shelby dnes cez vyučko strčila do záhybu v zárubni právitko, aby sa dvere nemohli zamknúť. Mne by to nikdy nenašlo. Niežeby som sa niekedy zamýšľala nad spôsobmi, ako sa dá vlámať do školy. Niekoľko ráz som uvažovala, ako sa z nej dostať, ale ako sa dostať do nej – to teda ešte nie.

Bez ťažkostí vojdem dnu a prebehnem cez prázdnu telocvičňu, ktorá sa mi zdá oveľa väčšia než inokedy. Musím si dávať pozor jedine na nočného upratovača, ktorý však podľa Shelby trávi väčšinu času v jedálni, počúva hudbu a umýva dookola to isté miesto. Tento vchod sme si vybrali, lebo je najďalej od jedálne.

Keď sa dostanem na chodbu, držím sa pri skrinkách, hoci predstavujú zanedbateľnú ochranu. Chodila som do mnohých škôl (doteraz do šiestich), takže mi všetky splynuli. Rovnaké plagáty s nápismi VOLTE MA! nalepené na stenách, rovnaké hnedé skrinky pripomínajúce blato, z ktorých pod čudnými uhlami trčia papiere a šíri sa z nich nezameniteľný zápach oblečenia na telocvik, starých sendvičov s tuniakom

a čistiacich prostriedkov. Pokojne by sa to tu mohlo volať Hocikde v USA.

Stlačím kľučku na kancelárii riaditeľa Murphyho a dvere sa otvoria. Musí byť veľmi dôverčivý, keď nezamkol. Potichu vkĺznem dnu. Doslova *vidím*, ako mi pod tričkom tlčie srdce, a stavím sa, že z dlaní by som si teraz vyžmýkala za šálku potu. Ak nepočítam udalosti posledných piatich minút a jeden príšerný zážitok zo škôlky, keď som vliezla do skrine po sušienky a učiteľka ma tam nechtiac zavrela, som nemala veľa skúseností s pobytom na miestach, kam mám zakázaný vstup. Shelby a jej VV sú rozmiestnené okolo školy, aby mi mohli poslať esemesku, keby sa zjavili nečakaní návštevníci. Vytiahnem mobil. Žiadne správy. To je dobré znamenie.

Zatiahnuté závesy prepúšťajú len úzke prúžky svetla z parkoviska, ale nechcem riskovať, že ma odhalia, preto ich neroztiahnem ani nezasvietim lampu na stole. Našťastie som medzi týmito štyrmi stenami strávila dosť času, aby som sa v miestnosti vedela zorientovať aj skoro potme. Pomohlo mi však nielen to, ale aj fakt, že stodvadsať centimetrov vysokú kozu je naozaj ťažké prehliadnuť.

Nepochybujem o svojom rozhodnutí ukradnúť capka, kým nestojím len niekoľko centimetrov od jeho podlhovastej chlpatej tváre. Nikdy predtým som si nevšimla, že má jedno tmavohnedé oko skoro o dva a pol centimetra vyššie než druhé. Spolu s povytiahnutými kútikmi (akoby sa stále usmieval) vyzerá milučko, bláznivo a trochu zmätene.

Načiahnem sa k nemu a zaváham. Áno, je čudné, že riaditeľ má vo svojej pracovni kozu, ale kto som, aby som ho súdila

za to, koho či čo má rád? Osobne síce vyznávam takúto filozofiu: k čím menej veciam máte citový vzťah, tým viac budú si ušetríte. No to neznamená, že by som niekomu zazlievala, keď si do práce a na každú školskú udalosť vozí obrovského capa ako svojho verného pomocníka.

Čas beží a koza sa sama neukradne. Shelby a jej VV sa už pravdepodobne divia, prečo mi to toľko trvá. Rozhodnem sa. Aby som potešila mamu, ukradnem capa. A v nasledujúce dva týždne budem sedieť pri stole so Shelby a s jej VV a budem predstierať, že rozumiem a zaujímam sa o všetko, čo povedia. Potom to hodím za hlavu a ponorím sa do rituálov párenia malých chlpatých obyvateľov stromov na druhom konci sveta.

Neviem, v akom poradí sa všetko zomelie, ale keď objímam kozu okolo krku, miestnosť odrazu zaplaví svetlo. Z dvier sa ozve: „Pusti capka!“ Moje únikové auto (pikap Shelbinho staršieho brata) so škripotom kolies vyletí z parkoviska aj so Shelby a s jej VV na zadnej korbe a riaditeľ Murphy schytá do tváre zásah slzným sprejom vinou mojich príliš rýchlych reflexov.

Keď si ma prídu vyzdvihnúť rodičia, zo všetkých síl sa usilujem nerozplakať. Riaditeľ Murphy prelieva slzy za nás oboch. Dúfam, že mu čoskoro prestanú sližať oči a znova sa mu vráti zrak. Podľa toho, čo bolo malými písmenami napísané na plechovke, by sa to malo stať o dve až tri hodiny.

„Vaša dcéra bude počas posledných dvoch týždňov školského roka vylúčená z vyučovania a záverečné písomky vypracuje doma,“ oznámi mojím rodičom.

Sedia na stoličkách a prikyvujú s pohľadom upretým na masívny stôl pred riaditeľom. Nemajú odvahu pozrieť sa

Murphymu priamo do tváre. Vôbec sa im nečudujem. Plače a šialene mu myká tvárou, takže je to vskutku otrasný pohľad.

„Som ochotný skrátiť jej trest o týždeň, ak uvedie mená svojich spolupáchateľov.“

Pokrútim hlavou. Nie som síce prívržencom kolektívov, ale aj ja viem, že nesmiem len tak vyrapotať mená komplicov.

Riaditeľovi Murphymu od zlosti potemnie tvár, no napočudovanie výraz na maminej tvári sa zmení z hnevu a sklamania na niečo, čo skoro pripomína... úľavu? Radosť? Áno, rozhodne sa jej zaligocú oči. Je možné, že stačilo, aby ma ostatné decká zavolali robiť niečo – *hocičo* –, a mama by spokojne prehliadla skutočnosť, že ma práve vykopli zo školy?

V ocových meravých očiach sa však nezjavila žiadna podobná iskra. Môj zvyčajne flegmatický otec sa nedá len tak vytočiť, ale tentoraz viem podľa jeho zaťatej čeluste, že trestu neuniknem.

Predstavte si, do akých ťažkostí by som sa asi dostala, keby koza bola tá živá.

Druhá kapitola

Na druhý deň sa zobudím na zurčanie potôčika. Ostatné deti majú budíky, ktoré pípajú, bzučia alebo hrajú pesničky z hit-parády. Môj zurčí, šumí, prší, hrmí alebo hučí ako more podľa toho, ako ho nastavím. Mama má pocit, že je dôležité, aby som sa budila na upokojujúce zvuky prírody, ako to už milióny rokov robí ríša zvierat a ako to robili aj naši predkovia. No úprimne, teraz ma voda, veselo žblnkajúca po kameňoch, vôbec neupokojí. Len sa mi posmieva svojím prístupom à la *tralala, oddychuj a vychutnávaj si divy prírody, no nie je život skvelý?* Prepnem zvonenie na hromobitie. Tak. Teraz sa konečne zhoduje s mojou náladou.

Všetky deti, ktoré *neprichytili* pri krádeži vypchatej kozy v životnej veľkosti (a potom dočasne neoslepili riaditeľa), teraz vstávajú do školy, akoby svitol len ďalší obyčajný deň. Ja na rozdiel od nich hľadím do stropu a premýšľam, čo si o mne budú hovoriť. Hoci som inokedy skoro neviditeľná, len zriedka sa stane, že niekoho vylúčia zo školy na dva týždne. Moju neprítomnosť si určite všimnú.

Keby bol normálny deň, teraz by som meškala na autobus. Predpokladala som, že o takomto čase mi už rodičia vbehnú do izby. Vypnem búrku a posadím sa. V tichu počujem dve veci – cvakanie záhradníckych nožníc pod mojím oknom a ťukanie otcových prstov do klávesnice na druhej strane chodby. Za päťami mu horí termín, a tak píše ako divý

svoju zatiaľ poslednú knihu o zombíkoch, čo požierajú mimozemšťanov, ktorú si vraj budem môcť prečítať, keď budem staršia.

Cvakanie nožníc je čoraz hlasnejšie a nástojčivejšie. Náš dom má len jedno poschodie, takže keď vykuknem cez žalúzie, som len meter a pol nad našou malou zeleninovou záhradkou. Mrkva, struky hrachu a hrste petržlenovej vňate končia v maminom bielom prútenom košíku. Trhá a strihá, trhá a strihá. Krik po jej lavici je plný motýľov, ale ani sa na ne nepozrie. Hýbe sa skoro päť ráz rýchlejšie ako obyčajne. Asi je to ešte horšie, než som si myslela. Spustím žalúzie.

Jediný lúč svetla, čo preniká cez temný mrak, ktorý mi v tejto chvíli visí nad hlavou, je Jake Harrison. Žiarivo sa na mňa usmieva z plagátu vedľa okna. Nakloním sa a pobožkám ho na líce. Po tomto rannom rituáli sa vždy cítim lepšie. Má nielen dokonalé jagavé zuby, ale aj iskričku v oku, ktorá hovorí: *Možno som obrovská filmová hviezda, ale som aj obyčajný chalan*. Jake je jediný chlapec, ktorého by som dokázala pobožkať aj naozaj, čo, samozrejme, znamená, že nikdy *nikoho* nepobožkám, lebo šanca na bozk s Jakom Harrisonom je asi taká mizivá ako šanca, že mi narastie druhá hlava.

Aby som sa upokojila, vyberiem listový papier a pero. Moja učiteľka v štvrtej triede bola presvedčená, že písanie listov síce bolo pomaly vymierajúce umenie, ale vďaka nemu sme si mohli nájsť priateľov hoci aj na druhom konci krajiny. Moja kamarátka na dopisovanie sa volá Julie a je jediná, kto vie, čo sa deje v mojom živote. Mojej poslednej peripeitii ani *neuverí*. Keď to všetko dostanem na papier, na obálku

napíšem adresu a nalepím na ňu známku hore nohami. To je moja tradícia, odkedy jej píšem. Potom sa načiahnem do skrine a vyberiem kvetinovú škatuľu na klobúky. Kedysi patrila maminej mame, starkej Emilii. Odklopím veko a obálku vhodím dovnútra. Pristane na šesťdesiatich šiestich listoch, ktoré som Julie napísala za posledné štyri roky a nikdy jej ich neposlala.

Búrlivé záhradníčenie konečne ustane. Hoci to znamená, že musím opustiť relatívne bezpečie svojej izby, naozaj musím súrne navštíviť toaletu. Počkám ešte minútu a potom pomaly otvorím dvere. Dúfam, že je čistý vzduch. Nie je. Oba rodičia sedia neďaleko mojich dverí a šepkajú si. Keď ma zbadajú, stíchnu.

„Musíme sa porozprávať,“ začne mama a pošúcha si bradu rukou v rukavici. Práve sa jej chystám povedať, že si rozmazala blato po polovici tváre, ale oco si už naslinil prst a usiluje sa ním mame očistiť tvár. Stojí ma veľa námahy, aby som neprevrátila očami. Myslím to vážne. Oco je ako ôsmak zaľubený do hlavnej roztlieskavačky. Som si istá, že v jeho očiach je mama neomylná.

„Podme von,“ zavelí mama. Ja a oco sme v pyžame a papučiach, ale buď si to nevšimne, alebo jej to je jedno, a vedie nás po chodbe k zadnému vchodu. Drevený piknikový stôl pod brezou sa stal miestom pre oficiálne stretnutia našej rodiny, preto mierime priamo tam.

Usadíme sa a mama sa nezdržuje prázdnyimi rečami o krásnom júnovom počasí. „Dôvera a úprimnosť sú nevyhnutné pre zdravý vzťah,“ začne a položí ruky na stôl dlaňami nahor,

„a pre šťastnú rodinu. Sklamala si nás, Tara, a zradila si našu dôveru. Takéto správanie má následky. Vážne následky.“

Jej slová znejú tak prisne, že od hrôzy vypleštím oči. Pri každom slove mi ešte silnejšie stiahne žalúdok. Nikdy sa so mnou takto nerozprávala. Občas na mňa bola prísna, ale v kútku duše som vždy cítila, že je na mojej strane. Oco zaškúli na lavičku vedľa nej, ale naďalej mlčí.

„V tvojom živote nastal zlomový bod, Tara, a je na mne a na tvojom ockovi, aby sme sa postarali, že sa nevyberieš po nesprávnej a nebezpečnej ceste.“

Dobre. Začínam chápať, že rozhodne *nie* je nadšená, že som sa pokúsila urobiť dojem na obľúbené decká. Asi som si nesprávne vyložila jej včerajšiu iskru v očiach. Len to potvrdí, keď povie: „Rada by som si myslela, že som vychovala dcéru, ktorá by nespravila niečo hlúpe iba preto, lebo to robia ostatné deti.“

Neovládne sa a prevráti oči. Čo ma nepozná? Kedy som niečo robila len preto, lebo to robili iní? Kedy ma niekto zavolať, aby som sa pridala k nejakej aktivite? Ako jej mám vysvetliť, že som to vlastne spravila, aby som ju potešila? Pozriem sa na ocka v nádeji, že mi pomôže, ale práve túto chvíľu si vybral na to, aby obrovským chodidlom zaútočil na klinec, ktorý nám trčí zo stola.

„Čo tým chceš povedať?“ spýtam sa jej. „Mám domáce väzenie celé dva týždne až do odchodu na Madagaskar? Už ma vylúčili zo školy. Nestačí to?“

Pokrúti hlavou. „Viem, že to vyznie kruto, ale s твоjím ockom sme sa rozhodli, že s nami v lete nepôjdeš. Namiesto

toho ťa pošleme k tete Bethany a k ujovi Rogerovi do Vrbovej Viesky. Niekoľko rokov si nevidela svoju sesternicu Emily a my si myslíme, že ti len a len prospeje, ak sa chvíľu nebudeš stretávať s deťmi, ktoré na teba zjavne majú veľmi zlý vplyv.“

Padne mi sánka. Doslova nedokážem zavrieť ústa. Keby ku mne priletela včela, nijako by som jej nezabránila, aby ma uštipla rovno do jazyka. Mama strávila posledných dvanásť rokov a jedenásť mesiacov snahou ochrániť ma pred neviditeľným nebezpečenstvom a, áno, trochu ma pritom rozmaznala (možno preto, lebo ju hryzie svedomie, že sa musíme sťahovať vždy, keď dostane novú ponuku na učenie alebo výskum). A teraz ma posiela samu na cestu, zatiaľ čo ona bude na opačnom konci sveta? Pochybujem, že by mohla sledovať moje GPS súradnice na mobile, keď bude v džungli.

Ocko si odkašle a pozrie sa na mamu. „Viem, že sme sa na tom dohodli, Molly, ale možno by postačila kratšia návšteva u tvojej sestry, nemyslíš? Týždeň alebo dva. Predsa im nechceme skomplikovať plány na prázdniny...“

Otcove slová prinesú novú nádej. Mama ju však okamžite rozdrví. „Už som to prebrala s Bethany. Povedala, že Emily nepoše do tábora, aby mohla s Tarou stráviť viac času. Ak sa budú lemury správať podľa očakávaní, nebudeme preč celé leto.“

Som ohromená, no pokúsim sa utriediť si myšlienky. Nijaké bambusové lemury? Budem celé leto uväznená s malou sesternicou, ktorú museli odviezť do nemocnice, lebo pri ich poslednej návšteve zjedla polovicu lepidla? Prinútim svoje ústa k poslušnosti. „Mami, veď nenávidíš Vrbovú Viesku. A teraz ma tam chceš poslať do vyhnanstva na dva mesiace

k ľuďom, ktorých skoro nepoznám? Zatiaľ čo vy dvaja budete odo mňa ďaleko tisíce kilometrov?“

Musím uznať, že prejaví aspoň toľko slušnosti, že sa zadíva na stôl. Poklepe jednou a potom aj druhou nohou. Je to jej zlovyk, ktorý sa prejaví vždy, keď je nervózna. „Nemala by si používať slovo *nenávidieť*. Je to príšerné slovo. A Vrbová Vieska je nádherné miesto ako stvorené na bezstarostné detstvo. Nemám pravdu, James?“

Otec prikývne. „To rozhodne.“

„Tak prečo tam nechodíme? Viem, že tam už nemáš rodičov, ale prečo nikdy nechodíme na návštevu k tete Bethany?“

„To je zložité,“ odvetí mama s pohľadom upretým na stôl. „Ľudia sa ponoria do svojich životov. No teraz máš príležitosť spoznať svoju sesternicu. Emily je údajne rozumné a vyrovnané dievčatko a myslím si, že na teba bude mať dobrý vplyv.“

Udivene pokrútim hlavou. „Má sedem rokov a je lepidlo! A ja som dosť rozumná!“

„Už nemá sedem,“ opraví ma mama. „Má jedenásť a je veľmi dobrá žiačka. Uistujem ťa, že lepidlo dávno neje. A podľa teba je vlámanie sa do riaditeľne činom vyrovnaného dieťaťa?“

Zvýšim hlas. „Ako môžem byť vyrovnaná, keď ma vytrhneš zo známeho prostredia vždy, keď sa zmení smer vetra?“

Stisne pery do tenkej čiary. Zazeráme na seba v nahnevanom tichu. Otec kopne do ďalšieho klinca. Musí byť presvedčený o nezničiteľnosti svojich papúč. Alebo sa len nedávno dal očkovať proti tetanu.

Keď prehovorí, skoro šepká, a tak sa musím nakloniť ponad stôl, aby som ju začula. „Čo ak ti slúbim, že keď pôjdeš